DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.74
CZU: 343.54:343.988

HUMAN TRAFFICKING - MODERN FORMS AND INTERNATIONAL PREVENTION TOOLS

TRAFIC DE FIINȚE UMANE-FORME MODERNE ȘI INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE DE PREVENIRE

MATCOVSCHI Carolina, studentă, specialitatea: Drept
Academia de Studii Economice a Moldovei, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău, Republica Moldova
e-mail autor: matcovschi.carolina@ase.md

Abstract: *Human trafficking is one of the most serious contemporary forms of organized crime and a systemic violation of fundamental human rights. In the context of globalization and digitalization, the phenomenon has experienced a significant diversification of its forms of manifestation, going beyond the traditional paradigm of sexual exploitation and including economic, criminal and digital exploitation. The study analyzes modern forms of human trafficking and international prevention mechanisms, with an emphasis on global and regional legal instruments, as well as institutional cooperation. The methodology used is interdisciplinary, based on doctrinal, normative and empirical analysis of data provided by international bodies and public authorities. The conclusion highlights the need to strengthen international cooperation and a victim-centered approach.*
Key words *human trafficking, sexual exploitation, forced labor, organized crime, human rights, international prevention, transnational cooperation, social vulnerability, migration, victim protection.*
JEL CLASSIFICATION: K14, K33, K38, J71

INTRODUCERE

Traficul de ființe umane constituie un fenomen complex, cu implicații juridice, sociale și economice, fiind recunoscut la nivel internațional ca o formă modernă de sclavie. Conform definiției consacrate prin Protocolul de la Palermo, acesta implică recrutarea, transportarea sau adăpostirea persoanelor prin constrângere, fraudă sau abuz de vulnerabilitate, în scopul exploatării.

În Republica Moldova, fenomenul traficului de persoane este tratat ca o problemă majoră de securitate și drepturi ale omului, fiind determinat de factori precum migrația economică, sărăcia și lipsa oportunităților. Autoritățile naționale subliniază caracterul transnațional al fenomenului și necesitatea cooperării internaționale în combaterea acestuia.

La nivel european, instituțiile Uniunii Europene evidențiază faptul că traficul de persoane afectează predominant femeile și copiii, însă în ultimii ani se observă o creștere a exploatării prin muncă și a utilizării victimelor în activități criminale.

În contextul globalizării și al dezvoltării tehnologice, traficul de persoane a evoluat semnificativ, diversificându-și formele și metodele de operare. Acesta nu mai este limitat la exploatarea sexuală, ci include și exploatarea prin muncă forțată, activități criminale sau utilizarea mediului digital. Fenomenul are un caracter transnațional, afectând atât statele de origine, cât și cele de tranzit și destinație.

Scopul prezentului articol constă în analiza formelor moderne ale traficului de ființe umane și a mecanismelor internaționale de prevenire, prin evidențierea evoluției fenomenului, a metodelor utilizate de rețelele infracționale și a eficienței instrumentelor juridice și instituționale existente. De asemenea, studiul urmărește identificarea principalelor provocări contemporane și formularea unor direcții generale de îmbunătățire a politicilor de combatere a traficului de persoane.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza surselor bibliografice relevante evidențiază faptul că traficul de ființe umane este abordat interdisciplinar, fiind studiat din perspectivă juridică, sociologică și economică. Literatura de specialitate subliniază caracterul complex și dinamic al fenomenului, precum și necesitatea unei abordări integrate la nivel național și internațional.

Sursele elaborate de **Organizația Internațională a Muncii** evidențiază legătura strânsă dintre traficul de persoane și munca forțată, considerând traficul un mecanism esențial de alimentare a exploatării economice. Conform acestor studii, fenomenul este determinat de factori precum globalizarea, cererea de forță de muncă ieftină și vulnerabilitatea lucrătorilor migranți . De asemenea, literatura ILO pune accent pe procesul de recrutare abuzivă și pe rolul agențiilor intermediare în facilitarea exploatării.

La nivel național, materialele elaborate de **Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova** și **Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane** evidențiază specificul fenomenului în Republica Moldova, caracterizat prin migrație economică intensă și vulnerabilitatea anumitor categorii sociale. Aceste surse subliniază necesitatea consolidării mecanismelor de prevenire, precum și importanța cooperării internaționale în combaterea traficului.

În literatura europeană, pozițiile Parlamentul European reflectă o abordare orientată spre drepturile omului și protecția victimelor. Se remarcă accentul pus pe prevenirea cererii, responsabilitatea companiilor și consolidarea cadrului legislativ pentru combaterea exploatării în toate formele sale.

Traficul de ființe umane reprezintă o infracțiune complexă, multidimensională și dinamică, care implică încălcări grave ale drepturilor fundamentale ale omului și afectează securitatea statelor. Conceptul modern al traficului este consacrat prin instrumente juridice internaționale, care îl definesc ca un proces ce include recrutarea, transportarea, transferul sau adăpostirea persoanelor prin mijloace ilicite, în scopul exploatării

Tabelul 1. Structura fenomenului traficului de persoane

Element	Conținut	Exemplu
Acțiuni	Recrutare, transport, transfer, adăpostire	Recrutare prin anunțuri false
Mijloace	Constrângere, fraudă, abuz de vulnerabilitate	Promisiuni falsă de muncă
Scop	Exploatare	Muncă forțată, exploatare sexuală
Actori implicați	Recrutori, transportatori, exploatatori	Rețele criminale
Victime	Persoane vulnerabile	Migranți, femeii, copii
Rezultat	Exploatare și încălcarea drepturilor	Lipsa libertății, abuz

Sursa: elaborat de autor pe baza surselor analizate.

În contextul globalizării și al dezvoltării tehnologice accelerate, traficul de ființe umane a cunoscut o evoluție semnificativă, manifestându-se prin forme tot mai diversificate și sofisticate. Dacă inițial fenomenul era asociat predominant cu exploatarea sexuală, în prezent acesta include multiple tipuri de exploatare, adaptate cerințelor economiei globale și progresului tehnologic. Această diversificare a formelor de manifestare impune nu doar o analiză descriptivă, ci și o clasificare sistematică a acestora, în funcție de scopul exploatării și de metodele utilizate de traficanți.

În continuare, vom enumera principalele forme moderne de trafic al ființelor umane, după criteriul scopului exploatării (Parlamentul European, 2023):

1*) Exploatarea sexuală* rămâne una dintre cele mai răspândite forme ale traficului de persoane, afectând în special femeile și copiii. Aceasta presupune constrângerea victimelor să practice prostituția sau alte activități de natură sexuală în beneficiul traficanților.

2) *Munca forțată* reprezintă o formă majoră de trafic, fiind prezentă în sectoare precum construcțiile, agricultura, industria textilă sau serviciile domestice. Victimele sunt atrase prin promisiuni false de angajare și ajung să lucreze în condiții degradante, fără remunerare adecvată și fără libertate de mișcare.

3*) Cerşetoria forțată* implică exploatarea persoanelor vulnerabile, inclusiv copii, persoane cu dizabilități sau persoane în situații de sărăcie extremă, care sunt obligate să cerșească în beneficiul traficanților.Această formă este caracterizată prin control strict asupra victimelor, confiscarea veniturilor obținute și utilizarea unor metode de constrângere, precum violența fizică sau psihologică. Cerșetoria organizată este adesea parte a unor rețele criminale bine structurate.

4*) Traficul de minori* reprezintă o formă deosebit de gravă a traficului de persoane, având în vedere vulnerabilitatea crescută a copiilor. Aceștia pot fi exploatați în diverse scopuri, inclusiv exploatare sexuală, muncă forțată, cerșetorie sau activități ilegale.

5) *Traficul în scopul prelevării de organe* reprezintă una dintre cele mai extreme forme de exploatare, implicând recrutarea sau constrângerea victimelor pentru a li se preleva organe în mod ilegal.Această practică este asociată cu rețele criminale transnaționale și presupune încălcări grave ale dreptului la viață și integritate fizică. Victimele sunt adesea persoane vulnerabile, atrase prin promisiuni false sau constrânse să accepte astfel de proceduri.

6*) Căsătoria forțată* este o formă modernă de trafic de persoane, în care o persoană este constrânsă să încheie o căsătorie fără consimțământul său liber. Aceasta poate avea ca scop exploatarea sexuală, domestică sau economică.

7) *Dezvoltarea tehnologiei* a generat apariția unor forme noi de trafic, bazate pe utilizarea mediului digital. Rețelele sociale, aplicațiile de mesagerie și alte platforme online sunt folosite pentru recrutarea, manipularea și exploatarea victimelor.

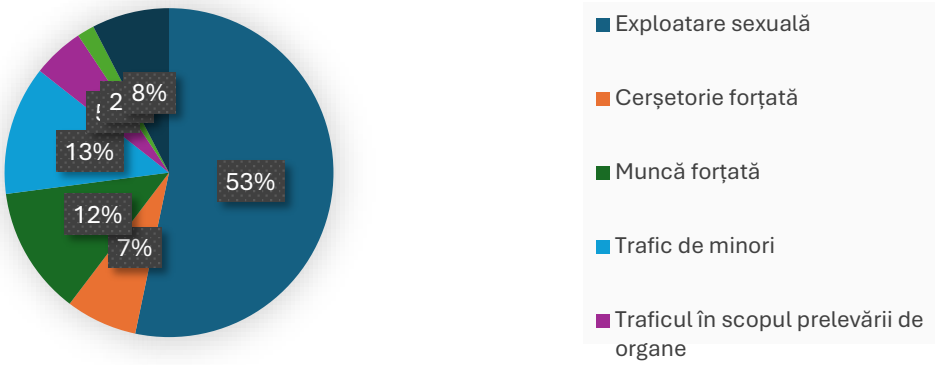

Figura 1. Analiza procentuală a diferitor forme modern de exploatare
Sursa: elaborate de autoare

Traficul de ființe umane este un fenomen complex, influențat de o combinație de cauze economice, sociale, politice și culturale. Pentru o mai bună înțelegere a mecanismelor care stau la baza traficului de persoane, astfel vom enumera principalele cause care pot stimula traficul de ființe umane (Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, 2026):

1. *Cauze economice*

- Sărăcia și lipsa de oportunități economice: Persoanele cu venituri reduse și fără acces la locuri de muncă stabile sunt mai vulnerabile la promisiuni de angajare sau de câștiguri rapide.
- Șomajul ridicat: Lipsa unui loc de muncă legal determină oamenii să accepte oferte riscante, chiar dacă presupun exploatare.

- Infrastructură economică slabă: Zonele cu economie subdezvoltată sau cu lipsă de resurse atrag traficanții care promit migrare către locuri mai prospere.

2. *Cauze sociale*

- Lipsa educației și a informării: Persoanele cu nivel scăzut de educație sunt mai ușor manipulate de traficanți.
- Discriminarea și excluziunea socială: Minoritățile etnice, grupurile marginalizate și femeile vulnerabile pot fi ținte pentru trafic.
- Disfuncții familiale: Copiii abandonați, tinerii cu familie destrămată sau victimele violenței domestice sunt mai expuse.

3. *Cauze politice și juridice*

- Corupția și impunitatea: În statele cu instituții slab consolidate, traficanții acționează mai liber și victimele au acces limitat la protecție legală.
- Conflicte armate și instabilitate politică: Războaiele și crizele umanitare generează populații strămutate, vulnerabile la trafic.
- Migrația ilegală: Persoanele care încearcă să migreze fără documente sunt adesea exploatate de rețele de trafic.

4. *Cauze culturale și psihologice*

- Norme culturale discriminatorii: În unele societăți, femeile și copiii au statut social redus, ceea ce facilitează exploatarea lor.
- Dorinta de a emigra: Persoanele care visează la un trai mai bun sunt mai susceptibile să cadă în capcane.
- Manipulare psihologică: Traficanții folosesc tehnici de persuasiune și intimidare pentru a controla victimele.

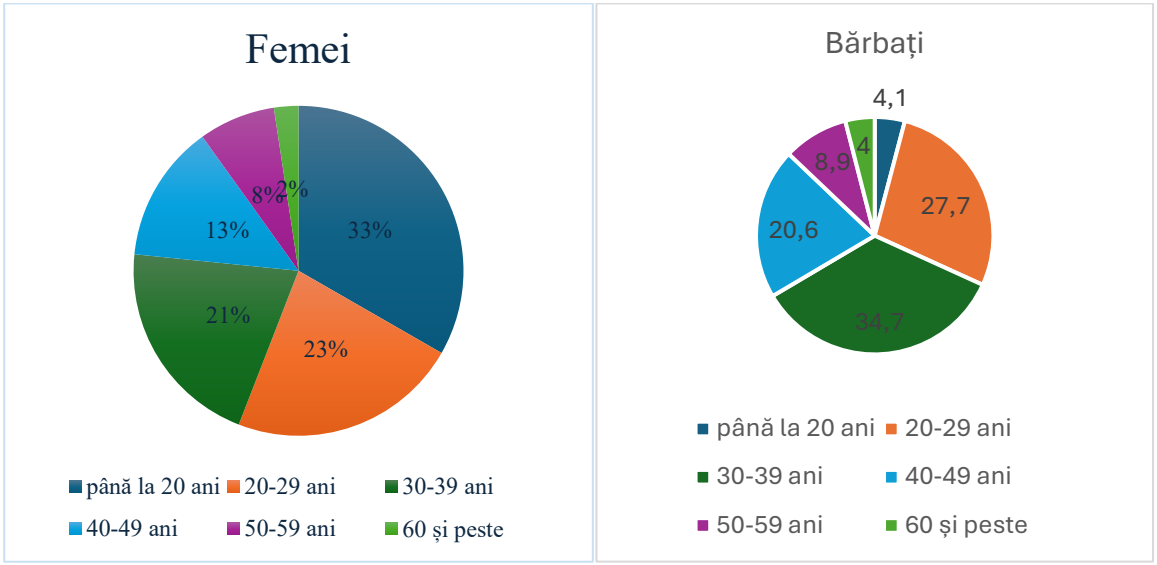

Figura 2. Analiza procentuală pe vârstă și sex a traficului de ființe umane
Sursa: elaborate de autoare

Traficul de ființe umane, prin caracterul său transnațional și complex, necesită o abordare coordonată la nivel internațional, bazată pe cooperare între state și pe adoptarea unor instrumente juridice comune. Pentru o mai bună sistematizare, aceste instrumente pot fi clasificate în funcție de natura și aria lor de aplicare(Vidaicu, M., & Dolea, I. 2009):

Convenții și protocoale:

1. Protocolul de la Palermo (2000) – Protocolul împotriva traficului de persoane, în special femei și copii, care completează Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Organizate Transnaționale (UNTOC). .

2. Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (1950) și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Articole relevante: dreptul la libertate și siguranță, interzicerea sclaviei și a muncii forțate.

3. Convenția Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane (2005) – numită și Convenția de la Varșovia. Reglementează protecția victimelor, prevenirea traficului și urmărirea penală a traficanților.

Instrumente ONU și organisme specializate:

1. Organizația Națiunilor Unite (ONU)
    - Raporturi și ghiduri ale Oficiului ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) pentru prevenirea traficului și susținerea victimelor.
2. Convenția ONU împotriva Sclaviei (1926) și Convenția privind abolirea muncii forțate (1930). Stabilesc baza pentru eliminarea exploatării prin muncă și sclavie modernă.

Instrumente europene:

1. Directivele UE privind combaterea traficului de ființe umane
    - Directivele 2011/36/UE: protecția victimelor, prevenire, pedepse pentru traficanți.
2. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)
    - Recomandări privind prevenirea traficului, protecția victimelor și cooperarea transfrontalieră.

Traficul de ființe umane reprezintă o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului, motiv pentru care prevenirea acestuia și protecția victimelor constituie priorități esențiale ale politicilor naționale și internaționale. În acest context, mecanismele de prevenire și protecție sunt reglementate de dispozițiile legale în și pot fi clasificate în funcție de scopul și domeniul de intervenție (Legea Nr. LP241/2005 ,2005):

a) *Educație și conștientizare*

- Campanii publice de informare despre riscurile traficului și metodele de recrutare.
- Programe de educație în școli și universități pentru tineri, în special pentru grupurile vulnerabile.
- Distribuirea de materiale informative (pliante, spoturi media, platforme online).

b) *Reducerea vulnerabilității sociale și economice*

- Crearea de oportunități de muncă legală și sustenabilă.
- Programe de sprijin pentru persoane în risc: tineri părăsiți de familie, victime ale violenței domestice, minorități marginalizate.
- Acces la educație, sănătate și servicii sociale.

c) *Control și reglementare*

- Monitorizarea recrutărilor de personal, agențiilor de muncă și platformelor online.
- Cooperare între autoritățile naționale și internaționale pentru a identifica rețelele de trafic.

CONCLUZII.

Traficul de ființe umane reprezintă o problemă complexă și gravă, care afectează drepturile fundamentale ale persoanelor, siguranța comunităților și ordinea internațională. Cauzele sale sunt multiple, incluzând sărăcia, lipsa educației, discriminarea, conflictele armate, instabilitatea politică și cererea de exploatare. Factorii favorizanți, precum corupția, legislația insuficientă și globalizarea, facilitează acțiunile rețelelor de trafic.

Prevenirea și combaterea traficului necesită mecanisme complexe și coordonate, care combină educația, reducerea vulnerabilității, controlul și reglementarea, alături de protecția și reintegrarea victimelor. Instrumentele internaționale, convențiile ONU și Consiliul Europei, directivele UE și recomandările OSCE oferă cadrul legal și practic necesar pentru a sprijini statele în această luptă.

În esență, combaterea traficului de ființe umane depinde de cooperarea internațională, de consolidarea instituțiilor statului și de implicarea activă a societății, astfel încât victimele să fie protejate, iar infractorii trași la răspundere.

REFERINȚE:

1. Centrul de Asistență și Protecție a Victimilor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane (2026), Portal oficial disponibil: https://www.cap.md
2. Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane (2026), Resurse și informații privind combaterea traficului de ființe umane, disponibil: https://www.antitrafic.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=45
3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (1950), Convenția europeană a drepturilor omului, disponibil: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron
4. EUR-Lex. (2006), Protocolul privind combaterea traficului de ființe umane, disponibil: https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/protocol-against-the-trafficking-of-people.html
5. Legea nr. LP241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane(2005), disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133158&lang=ro
6. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (2026), Combaterea traficului de ființe umane, disponibil: https://cthb.osce.org/node/660511
7. Parlamentul European (18 octombrie 2023), Traficul de ființe umane: lupta UE împotriva exploatării., disponibil: https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20230921STO05705/traficul-de-fiinte-umane-lupta-ue-impotriva-exploatarii
8. Portalul oficial al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. (2025), Traficul de ființe umane,disponibil: https://mfa.gov.md/ro/content/traficul-de-fiinte-umane
9. Vidaicu, M., & Dolea, I. (2009), Combaterea traficului de ființe umane, editura ,, Nova Imprim SRL", disponibil: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Combating_Trafficking_-_Moldova.pdf

Coordonator științific: TIGHINEANU Alexandra, dr.,conf. univ.,
ASEM, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău, Republica Moldova
Telefon: + 37369084661
e-mail: alexandra.tighineanu@ase.md